

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиққа бошлаган

1993 йил 19 октябрь, сешанба

№ 192—193 (21.544)

Сотувда эркин нархда.

Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжонийнинг Ўзбекистонга расмий таширифи

АЗИЗ МЕҲМОНГА ЭҲТИРОМ

Аэропордда кутиб оlish пайти ва икки давлат раҳбарларининг ўзаро суҳбати.

Р. ЖУМАННЕЗОВ ва А. ЗУФАРОВ (ЎЗА) олган суратлар.

18 октябрь куни Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжоний бошчилигидаги ҳукумат делегациясининг Ўзбекистон Республикасига расмий таширифи бошланди.

Ташриф таърифида юксак мартабали меҳмон шарафига Эрон Ислом Жумҳурияти ҳамда Ўзбекистон Республикаси байроқлари кўтарилди, қарнай-сурнай ва доира садолари янгради.

Таърифта Акбар Ҳошимий Рафсанжоний жаноблари Президент Ислам Каримов пешвоз чиқди. Башанг миллий либослардаги болалар Эрон раҳбари ва унинг ҳамроҳларига гуллар тақдим этдилар.

Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Ўзбекистон Республикасига расмий таширифи бошланди, кутиб оlish маросимига ҳозир бўлган хорижий давлатлар дипломатия ваколатхоналарининг бошчиликлар билан таништирилди. Ҳошимий Рафсанжоний жаноблари ҳам Ўзбекистон Президентига ўз ҳукуматининг расмий аъзоларини таништирди.

Ислам Каримов ва Ҳошимий Рафсанжоний таърифта ўзининг иккинчи залида мазбуот вакилларига қисқача баёнот бердилар.

—Тошкентга келганимдан, ўзбек биродарларим билан

урашмиш имкониятига эга бўлганимдан бениҳоят хурсандман. — деди Акбар Ҳошимий Рафсанжоний. — Мустиқил Ўзбекистон билан яқиндан танишиш орасида эдим. Сафаримиз самарали бўлади, деб умид қиламан. Музокаралар чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик йўналишларини белгилаб оламиз.

Ислам Каримов юксак мартабали меҳмонни Ўзбекистон ҳалқи номидан самимий кутлади. Бу таширифи икки мамлакат ўртасидаги муносабатларда янги саҳифа очади, деб умид билдирди.

— Биз ўтган йил ноябрда Эронга борганимизда Акбар Ҳошимий Рафсанжоний жанобларини мамлакатимизга тақлиф этган эдик, — деди Ўзбекистон Президентини. — Бу тақлифимиз амалга ошганидан мамнунимиз. Эрон ва Турон халқларининг маъмул сабабларга қўра урилиб қолган дўстона алоқаларини тиклаб, келажак авлодларга етказиш биз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Музокаралар чоғида муҳорамма қилинадиган мазмуллар кўп, лекин энг муҳими иқтисодий ҳамкорлик масаласидир.

Шундан сўнг автомобиллар карвони меҳмонларга ажратилган қароргоҳ томон йўл олди.

Ўзбекистон Президентининг шаҳар таърифидидаги қароргоҳида қадимий дўстлик аъванасига биноан ва эҳтиром рамзи сифатида

ЎЗАРО МУЗОКАРАЛАР

Айни пайтда Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжонийга ажратилган қароргоҳидаги мажлислар залида Ўзбекистон ва Эрон расмий вакиллари ўзаро музокарага киришдилар. Музокаралар чоғида илгари имзоланган битимларнинг қай даражада бажарилаётгани атрофича

ЎЗАРО МУЗОКАРАЛАР

Халқлар дўстлиги сароинида Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов ва Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжоний ишторикида кенгайтирилган тартибда музокаралар давом эттирилди. Музокаралар ниҳосинда Ўзбекистон Республикаси таширифи вазири С. Саидқосимов ва Эрон Ислам Жумҳурияти таширифи вазири Али Акбар Вилоятий Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Эрон Ислам Жумҳурияти ҳукумати ўртасида

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Журналистлар имзолаш маросимидан сўнг Эрон Ислам Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжоний ва Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов Халқлар дўстлиги сароинида журналистлар билан учрашдилар. Ўзбекистон Президентини йўл кўрилиши, икки пойтахт ўртасида самолёт қатновини очиб, транспорт, нефть, газ, қишлоқ хўжалиги, банк алоқалари ва савдо-

меҳмонларга совғалар тақдим қилинди. Шундан сўнг икки Президентнинг якма-якка мулоқоти бошланди.

ЎЗАРО МУЗОКАРАЛАР

таҳлил қилинди. Шундан сўнг савдо-иқтисодий, саноат, фан ва техника соҳаларида ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон ва Эрон қўшма комиссиясини тузиш ҳақидаги баёнот, транзит алоқаларини тартибга солиш тўғрисидаги ва халқаро автомобиль алоқалари тўғрисидаги битим лойиҳалари муҳокама этилди.

ЎЗАРО МУЗОКАРАЛАР

да савдо-иқтисодий, саноат, фан ва техника соҳаларида ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон ва Эрон қўшма комиссиясини тузиш ҳақидаги баёнотни имзоладилар. Бош вазирнинг ўринбосари К. Тулаганов ва Эрон Ислам Жумҳурияти йўл ва транспорт вазири Акбар Туркун Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Эрон Ислам Жумҳурияти ўртасида транзит алоқаларни тартибга солиш ҳақидаги ва халқаро автомобиль қатнови тўғрисидаги битимларни имзоладилар.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

иқтисодий ҳамкорлик юзасидан ўтказилган музокаралар, имзоланган ҳужжатлар хусусида гапирди. 1992 йил ноябр ойда Ўзбекистон раҳбариятининг Эронга расмий таширифи чоғида имзоланган ҳужжатлар сингари бу сафарги аҳдлашувлар ҳам икки томонлама муносабатлар ривожига хизмат қилади, деб ишонч билдирди. Шунингдек, минтақадаги вазият, жумладан, тожик—афғон чегараси атрофидаги во-

қеалар хусусида фикрлашиб олинганини маълум қилди. Халқларимизнинг тинчлиги, фаровонлиги, бахт-саодатини таъминлаш бизнинг асосий мақсадимиздир, деди пировардида Ислам Каримов. Шундан сўнг савдо-жавоб бошланди. Ўзбекистон Миллий аэропорт агентлиги мухбири Ҳошимий Рафсанжонийга шундай савол билан мурожаат этди: «Бирлашган Миллатлар Ташкилати Бош ассамблеясининг 48-сессиясида Ўзбекистон Президентини Марказий Осиёда хавфсизлик, ҳамкорлик ва барқарорлик бўйича БМТнинг доимий семинарини чақиришни ва унинг қароргоҳи сифатида Тошкентни тақлиф этган эди. Эрон ҳукумати бунга қўллаб-қувватлайдими?»

Эрон Президентини саволга жавоб бундай деди: — Минтақада тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш ниҳоятда муҳим масала. Тожикiston, Озарбайжон, Гуржистондаги хунрезликларда қўллаб-қувватлаш ниҳоятда муҳим масала. Тожикiston, Озарбайжон, Гуржистондаги хунрезликларда қўллаб-қувватлаш ниҳоятда муҳим масала. Тожикiston, Озарбайжон, Гуржистондаги хунрезликларда қўллаб-қувватлаш ниҳоятда муҳим масала.

Эронлик мухбир Ўзбекистон Президентидан Тожикiston теваригидаги вазият ва бу таълиқнинг барқарорлиги йўллари ҳақидаги фикрини сўради. Ўзбекистон раҳбари Тожикiston муаммосини ҳал этишнинг маълум беш муҳим жиҳатини айтиб ўтди. Бу муаммони ҳарбий куч ишлатмасдан, музокаралар йўли билан ечиш лозимлигини, уни фақат Тожикiston халқи ва ҳукумати ҳал этиши зарурлигини таъкидлади. Ўзбекистон ва Эрон раҳбарлари икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари, унинг истиқболлари хусусида берилган бошқа саволларга ҳам жавоб қайтардилар. (ЎЗА).

ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚҮМИТАСИДА УЧРАШУВ

Мамлакатимизга расман таширифи буюрган Эрон Ислам Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжонийнинг рафиқаси Ҳожиқоҳим Ифбат Ҳошимий Рафсанжоний ва уларнинг қизлари Фотима хоним билан Фозна хоним 18 октябрь куни Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасида бўлдилар. Республикаимизнинг таниқли аёллари меҳмонларни очиб чехра ва кучоқ-кучоқ гуллар билан кутиб олди. Қўмита раиси Ҳалима Худойбердиева меҳмонларга мамлакатимиз хотин-қизларининг турмуш ва меҳнат шарафлари, қўмита фаолияти хусусида сўзлаб берди. Икки мамлакат мусулмалари ўртасида дўстона муносабатларни йўлга қўйиш ва ривожлантириш лозимлигини айтиди.

Ҳожиқоҳим Ифбат Ҳошимий Рафсанжоний ва Фотима хоним билан Фозна хоним шу кунини «Она ва бола» республика марказини ҳам бориб кўрдилар. Марказнинг иш фаолияти билан яқиндан танишдилар. Учрашув сўнида меҳмонлар шарафига зиёфат берилди. (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ

Буюк Британия ташқи ишлар ва ҳамдўстлик ишлари давлат вазири Даглас Хогг 16 октябрь куни Самарқанд ва Бухорода бўлди. Ҳар икки қўшма шаҳарнинг таърифи етти йўлдан кетган осори атиқалари — Улугбек расадхонаси, Шохизинда мақбараси, Вибихоним масжиди, Регистон ёдгорликлари мажмуаси, Гури Амир мақбараси, Минораи Калон, Арк, Сомониёлар мақбараси, Лабиховуз ва бошқа ёдгорликлар Буюк Британиялик меҳмонларда илқ таассурот қолдирди. Бухоро қоракўлидан таёёрланган маҳсулотлар, қўлигул нақошлар асарлари меҳмонлар эътиборини тортди.

Сафар ниҳоясида Даглас Хогг жаноблари муҳбиримизга қўйдиғиларни сўзлаб берди: «Сафаримдан бош мақсад истиқлол йўлидан дадил оидмалабган Ўзбекистон билан сиёсий алоқаларини ривожлантириш эди. Президент И. Каримов билан мулоқотимиз жуда самимий ва дўстона руҳда ўтди. Бу сер-

қуёш ўлкадаги осойишталик, меҳмондўст ва меҳнаткаш халқининг қалбимни забт этди. Самарқанд ва Бухородаги тарихий ёдгорликлар жаҳоннинг энг ноёб меъморчилик обидалари туркумига кирди. Бу эса келгусида мамлакатининг сайёҳлик орқали катта валюта ишлаб олиш имконияти борлигидан дарак беради. Президентининг ёган китоблардан бири «Ўзбекистон — келажакдаги буюк давлат» деб аталар экан. Мен «Буюк» сўзидан кейин «порлоқ» сўзини ҳам қўшим келмади. Қисқа сафарим давомида мен бунга ишонч ҳосил қилдим. Яқин келажакда Ўзбекистон ҳар томонлама ривожланган мамлакатлар сафидан ўрин олса ажаб эмас.

Сафар давомида юксак мартабали меҳмонга Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Ф. Тешабоев ҳамроҳ бўлди. (ЎЗА).

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

18 октябрь куни республика тил ўқитиш марказида инглиз тилини жадал ўрганишнинг замонавий услубларига бағишланган халқаро семинар иш бошланди. Уни Ўзбекистон давлат Жаҳон тиллари университети Америка Қўшма Штатларидаги ЮСИА ахборот агентлиги ҳамда АҚШнинг Ўзбекистондаги элчихонаси ҳамкорликда ташкил этди. Анжуманда жумҳурият мактаблари ва олий ўқув юртиларининг инглиз тили ўқитувчилари қатнашмоқда. Улар тил ўқитиш муаммолари хусусида ўзаро фикрлашдилар. (ЎЗА).

Семинарнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев инглиз тилини ўқитиш самараларини ошириш зарурлигини, бундан бўён жаҳон тилларини пухта биладиган турли соҳа мутахассисларига эҳтиёж катта бўлишини алоҳида таъкидлади. Анжуманда Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги факултетида ва мухтор элчиси Генри Лин Кларк иштирок этди. Халқаро семинар 30 октябрга қадар давом этади. (ЎЗА).

ОБУНА—94

Ф СП—1

Алоқа вазирлиги «Матбуот уюшмаси»											
«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»										64583	
(нашр номи)										(нашр кўрсаткичи)	
рўномасига ОБУНА											
обуна сонини											
1994 йил учун (ойлар бўйича)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Қаерга (почта кўрсаткичи) (манзил)											
Кимга (насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)											
рўномани етказиш борақчаси											
										64583	
п.в.										ноён	
(нашр кўрсаткичи)											
«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»											
(нашр номи)											
обуна			бахоси			сўм			обуна сонини		
янги маъна			бахоси			сўм					
1994 йил учун (ойлар бўйича)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Қаерга (почта кўрсаткичи) (манзил)											
Кимга (насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)											

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ШАРҲЛАР

Иқтисодий

БАНКЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банк Американинг «Кемикл банк» ва «Чейз Манхеттен банк» банклари билан ҳамкорлик тўғрисида битим имзоладилар.

Аҳдномага қўра кредитлар бериш, сармоя қўйиш, мутахассислар таърифи бўйича ҳамкорлик қилинади. Шунингдек, Тошкентда «Чейз Манхеттен банк»нинг ваколатхонасини очиб ҳақида ҳам келишиб олинди. Имзоланган битим ва шартномалар АҚШ билан Ўзбекистон ўртасида савдо-сотиқнинг ривожлантириш, халқаро лойиҳаларни амалга ошириш имконини беради.

Фан-техника

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚАРО КЕНГАШ АЪЗОСИ

Марказий Осиё республикалари орасида биринчи бўлиб ҳукуматга дахлсиз ташкилот — илмий уюшмалар Халқаро кенгаши (ИКСО)га аъзо бўлган Ўзбекистон шу ташкилотнинг Чили пойтахти Сантьяго шаҳрида бўлиб ўтган бош ассамблеясида иштирок этиш учун тақлиф қилинди.

— Бу халқаро ташкилот фаолиятида иштирок этиш учун тақлиф жаҳон фани тарақ-

«Театр: Шарқ-Ғарб» фестивали

ҲОМИЯЛАР ҲИММАТИ

Тошкентда «Театр: Шарқ-Ғарб» халқаро фестивалининг ўтказиш гоиси республикада кенг қўллаб-қувватланмоқда. Ўзига яқин муассаса ва жамоат ташкилотлари фестивалга жамғармасига маблағ ўтказди.

Жумладан, давлат қишлоқ хўжалиги машинасозлиги концерни 15 миллион сўм, Олмалик кон-металлургия комбинати 11 миллион сўм, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси 10 миллион сўм ҳада этди. Американинг «Эйпл Компьютер» корпорациясининг Марказий Осиёдаги расмий вакили — «Элсис» фирмаси фестивал дирекциясига

Қишлоқда санаторий очилди

Наманган вилояти Зедарё туманидаги «Гулбоб» давлат хўжалигида 30 кинижа мўжжалланган санаторий ишга туширилди.

Уни барпо этиш хўжаликка арзонага тушгани йўқ, албатта. Аммо санаторий курилишига сарфланган миллионлаб сўм деҳқонларнинг солиғини муҳофаза қилишдек муқаддас иш олдида ҳеч нарса бўлмай қолади. Қишлоқ аҳли жамоа хўжалиги раҳбарларининг бу ғамхўрлигидан ниҳоятда миннатдор.

«Ўзбексерок» қўшма корхонаси

«Ўзбексерок» қўшма корхонаси эса кўпайтирув техникасини ижарага берди.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси фестивал қатнашчилари ва меҳмонларини самолёт билетлари билан таъминлашда юзга келган муаммоларни ечишда ёрдам бермоқда. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси меҳмонларни энг арзон нархлар билан қўйлаштирмоқчи. Фестивалга бағишланган буклет, тақлиф билетлари ва дастурлар нашрдан чиқарилди.

Созлом авлод учун

«Ўзбексерок» қўшма корхонаси эса кўпайтирув техникасини ижарага берди.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси фестивал қатнашчилари ва меҳмонларини самолёт билетлари билан таъминлашда юзга келган муаммоларни ечишда ёрдам бермоқда. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси меҳмонларни энг арзон нархлар билан қўйлаштирмоқчи. Фестивалга бағишланган буклет, тақлиф билетлари ва дастурлар нашрдан чиқарилди.

ПАРТИЯНИНГ МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ МАФҚУРАСИНИ ЯРАТИШГА ДОИР НУҚТАИ НАЗАРИ—МУШТАРИЙЛАР МУҲОКАМАСИДА

Миллий мафқуранинг илдиэлари чуқур тарихий даврларга бориб тақалиб, сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий ҳаётга жон ато этувчи омиллардан бири ҳисобланган. У кишиларда метирик иродани, масоратни, эриксеварликни, ҳалолликни, фахрлигини, гурурлигини ва бошқа олми фазилатларни шакллантиради.

Шунинг билан олиш керакики, чор ҳукумати ва совет даврида қашшоқлашган миллий мафқуранинг асоратларидан ҳамон ҳоли бўлганини айтиш мумкин. Бу ҳозир ҳукум сураётган оғир шартнон енгилб ўтишни қийинлаштираётган сабаблар сирасига киради. Шунинг учун ҳам Президентимиз Ислам Каримов миллий мафқуранинг шу кун талаблари даражасига кўтаришга даъват этиб, муҳим чора-тадбирларни амалга оширмоқда.

ниқса, диннинг ҳибсга олиниши мафқурага путур етказди. Ҳозир эса фан ва маданият соҳаларини мустақилликни ва тараққиётни таъминлашга, миллий ҳис ва туйғуларни ривожлантиришга қарашиб миллий мафқуранинг бурчидир.

Н. НАЗАРБЕКОВ САФАРИ
● АЛМАТИ. Қозоғистон Республикаси Президентини Нурсултон Назарбеков шу йил 18—21 октябрь кунлари расмий сафар билан Хитой Халқ Республикасига боради.

Бундан ташқари у 21—22 октябрь кунлари эса Мўғулистонда бўлади.

ПРЕЗИДЕНТ ПУЛИНИ АВАЙ НАШРЛАРИГА БЕРДИ

● АЛМАТИ. Республика пойтахтида нашр этиладиган «Азия» газетасида М. Дудин тарихимизда чоп этилган Авай шетлари Н. Назарбековга манзур бўлди.

— Мен поэзиянинг катта билимдон эмасман, — деди Президент. — Лекин, андиликда Авай рус тилида ҳам янада кучлироқ янрайди. Н. Назарбеков ўзи ишлаб топган қалам ҳақида юз минг долларни Абайнинг янги таржималарини нашр этишига ажратди.

ТАРАҚИЁТ БАНКИ АЪЗОЛАРИ

● АЛМАТИ. Қозоғистон, Ўзбекистон ва Қирғизистон Осиё тараққиёт банкнинг расмий аъзолари бўлишди.

Эндиликда бу уч мамлакат Осиё тараққиёт банкни ривожлантирган мамлакатлар учун тавсия этилган қарзлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўдилар.

GERMANYGA OSHIQMASLIK LOZIM

● АЛМАТИ. Германия мудофаа вазири Рюг Қозоғистондан немисларнинг Германия қалаётган оқинини тўхтатиш учун иқтисодий чораларни кўришга даъват этди.

Мудофаа вазири Алмати шаҳрига қилган сафари чоғида Германия Қозоғистондаги немисларга ақиндан ёрдам бериши учун ҳамкорлик даражасини ошириши зарур. Ана шунда немисларнинг Германияга беришини тўхтатиш турши мумкин бўлади, — деди.

ЯНА БИР МАСЛАҲАТЧИ

● БИШКЕК. Қирғизистон Президентини ўзинга яна бир маслаҳатчини ишга олди.

Қирғизистон оммавий ахборот воситаларининг хабар беришчи, Гарвард университетининг профессори Жеффри Сакс Президент маслаҳатчиси бўлиб тайинланди.

TURKMANISTONGA ERDAM

● АШГАБАТ. 1993—1994 йилларга мўжжалланган лойиҳани амалга ошириш учун Европадаги сакитиза фирма баҳшлашмоқда.

Бу лойиҳанинг қиммати 3,65 миллион халқаро валюта (ёки 4,5 миллион доллар) ҳисобланмоқда. Бу ёрдам кўрсатиш дастури Туркманистон қишлоқ хўжалиги вазири қондаги планлаштириш ва маслаҳатлар маркази томонидан тайёрланган. Бу дастурга қўра янги технологияларни табиқ этиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш ва қандоқлаш, шунингдек, агросаноат учун мутахассислар тайёрлашдан иборат.

ЖАҲОН КўРГАЗМАСИ ТАССОУРОТИ САВАБИ

● БИШКЕК. Бу ерда «Голдстар» фирмаси билан ҳамкорликда қўшма корхона яратилмоқда.

Қирғизистон делегацияси Жанубий Кореяда ўтказилган жаҳон «Энспо-93» кўрағамасида қатнашгандан кейин бу фирка юзага келди.

Республика иқтисодийетини тараққиёт эттириш учун қарр ажратилмоқда. Келгусида Қирғизистонда телеприёмниклар, музлаткичлар ва кир ювиш машиналари «Голдстар» компаниясининг технологияси асосида яратилади.

ҲАМКОРЛИК КОРХОНАСИ

● ДУШАНБЕ. Яқинда Тожикистоннинг «Сомоний» акционерлик жамияти Туркиянинг «Сери-текстайл» фирмаси билан ҳамкорлик корхонасини яратиш бўйича шартнома имзолади.

Бу янги корхонада пахта ва терини қайта ишлаш билан шуғулланилади. Шу муносабат билан турк тижоратчилари Хатлон вилоятининг Дангар туманида бўлдилар. Худди ана шу ерда бир неча қўшма корхоналар ва ип йиғирув фабрикалари қуришни мўжжалланмоқда. Корхоналардаги барча меҳнат жараёнлари компьютерлашган бўлади. Турк томони ана шу лойиҳага 30 миллион доллар маблаг ажратди.

TURTТА ЧЕГАРАЧИ ЙЎҚОЛИБ ҚОЛДИ

● ДУШАНБЕ. Тожиқ-афғон чегарасида хизмат вазирасини ўтаётган МДХ ҳарбий хизматчиларининг йўқолиб қолиш ҳоллари учрамоқда.

Яқинда Ишқанин чегараси заставасидаги 118-чегара отрядининг россиялик тўрт чегарачиси ярим тунда йўқолиб қолди. Тожикистон ҳукуматининг вакиллари уларни гаровга олинганлиги тўғрисидаги гумонни рад этдилар. Бу чегарачилар ўз хоҳиши билан хизмат жойини ташлаб кетишган. Йўқолган ҳарбий хизматчилар қидирилмоқда.

ЯНА БИР ОЛИН УҚУВ ЮРТИ

● АШГАБАТ. Бу ерда транспорт ва алоқа институти ташкил этилди.

Бу Туркманистондаги ҳисоб бўйича 14 олий ўқув юртидир. У денгиз, дарё, темир йўл, ҳаво ва автомобиль транспорти мутахассисларини, шунингдек, кенг йўналишдаги алоқачи инженерларни тайёрлайди. Талабалар институтида биринчи ноябрдан 150 нафар миқдорда стипендия оладилар (ёнг кам иш ҳақи 220 манат ҳисобланмоқда).

[Марказий Осиё давлатлари ахборот агентлигини ва рўзномаларидан олинди.]

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

Ахмед САИДОВ, хушқўшувос.

ҲАЁТ РАМЗИ

каммал ўзлаштиришни муқаддас бурч, деб билганлар. Натихада эркинларнинггина эмас, балки аёлларнинг орасидан ҳам машҳур давлат арбоблари, лашкаробошилар ва жангчилар чиққан.

Шуниси диққатга сазоворки, буюк бобомиз Амир Темур даврида ватан мустақиллигини ва кўннинг қудратини таъминлаш мафқуранинг асосий йўналишларидан бирига айланган. Бу вақтларда ҳарбий машқуришни ўзлаштириш кенг қўллана ва изчиллик билан амалга оширилади. Ҳатто Амир Темур ислом дунёсида ҳали қўрилмаган ишларни қилиб, ҳарбий хизматга аёлларни ҳам жалб этган.

Амир Темур даврида мафқуранинг қудратли ғоявий кучга айлиши орасида буюк давлат барпо этилган эди. Унинг авлодлари ҳукм сурган пайтда Ватанини севиш, ардоқлаш ва соғиниш ҳар қандай шароитда унинг ишқида яшаш мафқуранинг қон томирларидан бири ҳисобланган. Масалан, буюк давлат арбоби шоир ва тарихшунос олим Бобурни олайлик. У Ҳиндистондаги бир кун унга Фарғонадан қовун келтиришди. Қовунни сўра экан, кўз ўнгиде ватани кўриниб кетиб, йиғлаб юборди. Ёнидаги беклари ҳам йиғлашди. У эбардаст ҳукмдор бўлишига қарамай Ватанини тахтдан, шўхратдан ва зебу-зийнатдан юқори қўяди. Унинг мафқурасида Ватанини севиш ва соғиниш шу даражада барқ уриб турганки, ундан айрилганлиги учун ўзини бахтсиз одам деб ҳисоблаган.

Топеб йўқи жонимга балонги бўлди, Ҳар ишники айладим хатонги йўллар, шаҳарлар ҳарбий истеходни ва ҳокимият саройлари баҳайбат деворлар билан қуршаб олинди. Масалан Бухоро вилоятини ўраб олган мудофаа деворининг узунлиги 350—400 километрни ташкил этган. Самарқанд, Тошкент, Ҳўна Урған ва бошқа шаҳарлар ҳам мудофаа деворлари билан қуршолганлиги маълум.

Энди, муҳтарам газетчон, бир дақиқа тасаввур қилинг-а, ниҳоятда баҳайбат мудофаа деворларини кетмон қилиб, шаҳарлар ҳарбий истеходни ва ҳокимият саройлари баҳайбат деворлар билан қуршаб олинди. Масалан Бухоро вилоятини ўраб олган мудофаа деворининг узунлиги 350—400 километрни ташкил этган. Самарқанд, Тошкент, Ҳўна Урған ва бошқа шаҳарлар ҳам мудофаа деворлари билан қуршолганлиги маълум.

Энди, муҳтарам газетчон, бир дақиқа тасаввур қилинг-а, ниҳоятда баҳайбат мудофаа деворларини кетмон қилиб, шаҳарлар ҳарбий истеходни ва ҳокимият саройлари баҳайбат деворлар билан қуршаб олинди. Масалан Бухоро вилоятини ўраб олган мудофаа деворининг узунлиги 350—400 километрни ташкил этган. Самарқанд, Тошкент, Ҳўна Урған ва бошқа шаҳарлар ҳам мудофаа деворлари билан қуршолганлиги маълум.

Энди, муҳтарам газетчон, бир дақиқа тасаввур қилинг-а, ниҳоятда баҳайбат мудофаа деворларини кетмон қилиб, шаҳарлар ҳарбий истеходни ва ҳокимият саройлари баҳайбат деворлар билан қуршаб олинди. Масалан Бухоро вилоятини ўраб олган мудофаа деворининг узунлиги 350—400 километрни ташкил этган. Самарқанд, Тошкент, Ҳўна Урған ва бошқа шаҳарлар ҳам мудофаа деворлари билан қуршолганлиги маълум.

Энди, муҳтарам газетчон, бир дақиқа тасаввур қилинг-а, ниҳоятда баҳайбат мудофаа деворларини кетмон қилиб, шаҳарлар ҳарбий истеходни ва ҳокимият саройлари баҳайбат деворлар билан қуршаб олинди. Масалан Бухоро вилоятини ўраб олган мудофаа деворининг узунлиги 350—400 километрни ташкил этган. Самарқанд, Тошкент, Ҳўна Урған ва бошқа шаҳарлар ҳам мудофаа деворлари билан қуршолганлиги маълум.

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорликларига қарши қўзғолон кўтарди.

Ўзбек халқининг тарихан шаклланган миллий-озодлик ҳаракати чор ҳукумати боқинчилардан ҳам қиязни тус олди. У Ватан мустақиллиги учун 25 йилдан ортқ вақт ичида (1848—1876 йиллар) чор қўшини билан жанг қилди. Кейинги вақтларда ҳам озодлик қурашлари тўхтамади. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги умумхалқ қўзғолонлари шулар қаторига киради.

Ўртинчидан, мафқуранинг маънавий асослари диндан, фан ва маданият тармоқларидан иборат. Айниқса, дин одамларни юксак ахлоқ-одоб доирасида тарбиялади. «Ватанини севиюк йомондан» деган нақл кишиларнинг қонига синиб кетди. Ҳатто йирик дин вакили Дунчи Эшон 1898 йилги Андиқон қўзғолонига боқинчилик қилди.

Миллий мафқурада фан ва мадеиятни ривожлантириш эгитборлигини элгаллади. Шуниси диққатга сазоворки, биз ўйланганда академия ва университетлар совет даврида эмас, балки минг йиллар муқаддам ташкил топган. Масалан, Фанлар академияси XI аср бошларида Хоразмида, мадраса, яъни университет мусулмон дунёсиде биринчи мартаба Х асрда Бухорода юзага келганлиги маълум. Кўриниб турибдики, ўтмиш замонлардаёқ жамият мафқураси ома-юртин жажон даврасига олиб киришга қодир бўлган.

Ўзбек халқи ўзининг кўп асрли тарихи давомида девор қуришда яшай Ватан посбон сифатида ҳамшира шайланиб турди. У жуда маънақатли ва оғир шартноннинг асирга айланмай, ўзини уйюк, тетик, эйрик туртиб, Ватан дардада ҳаёт кечирди. Шунинг учун ҳам «Ватан мустақиллигини ва тараққиётни таъминлаш» миллий мафқуранинг шонли шорига айланди. Аммо ноёб

шароити. Гарчанд бир гуруҳ хоинлар ва ҳукмдорларнинг айби билан боқинчиларини қўриб келган бўлсалар-да, лекин халқ оммаси Спитамен, Темур Халқ, Жалолиддин, Маҳмуд Торобий ва Маълонзода боқинчиларга хоржий мамлакатлар ҳукмдорлик

МОЗИЙ ДАН САДО

Заҳириддин Мухаммад Бобур қаламига мансуб машҳур «Бобурнома»нинг беқиёс илмий-тарихий ва чуқур маърифий аҳамиятини белгилловчи бош фазилатларидан бири унда Мирзо Улуғбекнинг, Хуросон ва Ҳиндистонда яшаб, фаолият кўрсатган неча ўнлаб тарихий шахслар тўғрисида ҳолис ва муътабар маълумотларнинг мавжудлигидир.

Темур ва темурийлар аънаналарининг давом эттиришга интилган. Давлатни бошқариш, лашкар тутиш каби энг муҳим соҳалардагина эмас, балки, оилада ва кундалик ҳаётда ҳам ўша аънаналарга содиқ қолишга, ўша уду-одатларга қатъий риоя этишга ҳаракат қилган.

Гўдаклик йилларидаёқ тақдир тақозоси билан катта минтақанинг ижтимоий-сиёсий ҳаёти қамро-виға отилган ва қарийб ўттиз беш йил давомида унинг ҳолати ва йўналишига бевосита таъсир кўрсата олган Бобур сон-саноксиз давлат ва жамоат арбоблари билан, турли тоифадаги наварлар ва лашкарбоширлар, деҳқон ва олим-фозиллар, қалам аҳли ва касб-хўнаер соҳиблари билан, бир сўз билан айтганда, жамиятдаги барча табақалар намояндалари билан бевосита мулоқотда бўлган. Айримлари билан эса узоқ муддат ҳамроҳ ва дўст тутишиб, доимий суҳбатлар уюштирилган. Худди шунинг учун ҳам «Бобурнома»даги тарихий шахсларга берилган баҳо ва таърифномалар ўзининг ҳаққонийлиги ва ҳаётийлиги, шахс феъли-атвори ва фаолиятининг муҳим ва асосий белгиларини қамраб олиши билан ажралиб туради. Бу таърифномалар, шахсининг қайси халқ ва қайси ижтимоий гуруҳга мансублиги ҳамда Бобурга дўст ёки душманлигидан қатъий назар, ниҳоятда одилона ва беғараз битилган бўлиб, тарихий ҳақиқатнинг эркин кўзгуси даражасига кўтарилган.

«Бобурнома»нинг бу хусусияти Бобур шахсан учраша олмаган ёки ва-ўт этиб кетган тарихий намоянда-ларга берилган таърифномаларга ҳам тўла таваллуқдир. Улар ҳақида сўз юритишдан олдин Бобур турли ишончли манбалар орқали тегишли маълумотларни тўплаган, сўраб-су-риштирган.

Равшани, Бобур ўзининг шонли насаби бўлиши темурийлар сулола-си, хусусан, унинг машҳур намоянда-лари ҳаёти ва ижтимоий-сиёсий фаолияти билан жиддий қизиққан. Уларга алоқадор ҳар бир маълумот, далилларни катта манфаатдорлик билан жиддий ўрганган. Асарда турли воқеалар баъни мунассабати билан деярли барча темурий мирзолар номлари доимо сэмимий эҳтиром ва ҳурмат билан қайта-қайта зикр эти-лади. Уларнинг ҳаёти ва фаолият-

Шу жиҳатдан «Бобурнома»даги кўйиндаги гувоҳлик алоҳида эътибор-га лойиқ: «Ул фурсатлар Темурия салотини дастури билан тўшак устида ўлтурур эдим. Ҳанза Султон билан Маҳди Султон ва Мамоқ Султонки келдилар. — бу салотининг тазми-мига кўйиб, тўшакдан тушиб, бу сул-тонлар билан кўруштурум».

Бобур қўлаган «Темурия салоти-ни дастури» иборасида буюк соҳиб-қирон асос солган ҳамда ижтимоий ва шахсий ҳаётнинг барча соҳалари-га тегишли тартиб-қоидаларни, аъна-нага кирган расм-рўсулларни, жум-ладан, машҳур «Темур тузуқларини» ҳам назарда тутган, десак ҳо бўл-мас.

Бунда ҳеч қандай ғайритабиийлик йўқ. Чунки Бобур ўзини ҳам жиҳсан, ҳам руҳан шу улғ сулоланинг уз-вий бир бўлаги ва қонуний давом-чиси деб ҳисоблайди. Шул боси дил-дилдан ҳам «Темурия салотини дасту-ри»га содиқ қолади.

«Бобурнома»нинг жуда кўп саҳи-фаларида унинг улғ соҳибқирон но-мини ва бошқа темурийларни алоҳи-да чексиз гурур билан тилга оли-ши худди шундан.

Биз шул баҳона Бобурнинг ўз бо-боси Амир Темур ва яна бир улғ аждоди темурий Мирзо Улуғбек ҳа-қидаги қайдлари хусусида икки қал-има сўз айтасан. «Бобурнома»да Амир Темур номи илк бор 1493 йил воқеалари баъни бобида зикр қилл-нади. Худди ўша йили ота-си Умаршайхнинг фожияли ўли-мидан кейин Бобур тахт-га ўлтирган эди. У отасининг насл-насаби ҳақида ёзар экан, туртинчи бўйин орқали ўзининг Амир Темурга бориб тақалишини қандайдир ички бир мамнулик, рўхий қониқиш бил-ан қайта эди.

Бу тарихий асарнинг кейинги жу-

да кўп саҳифаларида соҳибқирон номи ҳам, Улуғбек номи ҳам қайта-қайта тилга олинганини кўраимиз. Ай-тиш кераки, ўз хотираларида Бобур Амир Темурнинг улғ шахс ва дав-лет арбоби, буюк саркарда ва му-заффар фотиҳ сифатидаги фазилат ва фаолияти хусусида деярли сўз очмайди. Биз Бобур нигоҳи орқали элу юрт ободончилиги йўлида олиб

«Самарқандини Искандар бино қил-гондур, — деб аъди Бобур, — Мў-гул ва тури усули Самарқанд дер-лар. Темурбек пойтахт қилиб эди. Те-мурбекдин бурун Темурбекден улғ подшоҳ Самарқандини пойтахт қилгон эмасдур». Бобур Амир Темур ва Мирзо Улуғбекларнинг айниқса Самарқанд-ини ободонлаштириш йўлида олиб

«Бир олий имораттур». Бошқа бир ўринда эса Бобур Амир Темурнинг Самарқанд эрки-инида қурдирган «олий иморат» «Кўк сарой» ҳақида ҳамда мамлакат ва давлат аҳамиятига эга бўлган барча тарихий воқеалар худди шу бинода расмийлашган тўғрисида қи-зиқарли маълумотлар келтирилади. «Бобурнома»дан маълумки, Бобур

боғ солибтур. Биринки, Янроқроқ-тур, «боғи Бўлду»дур, ёвуғроғи «боғи Дилқушо»дур. Андин Феруза дарво-засигача хиёбон қилиб, икки тара-фда терак йиғочлар элтурбутур. «Дилқушо»да ҳам улғ кўшк солду-рубтур. Ул кўшкка Темурбекнинг Ҳиндустон урушини тасвир қилиб-турлар. Яна Пуштаи Кўҳақнинг дома-насида, Қонигилини қора суйининг устиданим, бу сувни Обирахтат дер-лар, бир боғ солибтур, «Наҳши Жа-ҳон»га мавсум. Яна Самарқанднинг жанубида «боғи Чинор»дур, қалъага ёвуқтур. Яна Самарқанднинг қўйи ёнида «боғи Шамол» ва «Бо-ғи Биҳишт» тур...

Келтирилган ана шу кичик парча-да Самарқандда соҳибқирон ярат-ган олти машҳур боғ номма-ном са-наб ўтилган. Китобда тасвирий санъатимиз та-рихи билан шугулланувчи мутахас-сислар учун фавқулода аҳамиятга эга бўлган маълумот ҳам бор. Гап «боғи Дилқушо»да махсус қурилган кўшкда Амир Темурнинг Ҳиндистон урушини тасвир этилганлиги тўғриси-даги Бобур гувоҳлиги устида бор-моқда. Афтидан кўшкда монументал тасвирий санъатнинг улкан мануиси уруш панорамаси чизилган. Соҳиб-қироннинг яратган боғлари, қурган биноларининг саноги, табиийки, юқа-рида келтирилганлар билан чеклан-майди. «Бобурнома»нинг қўллаб са-ҳифалари жаҳоннинг Самарқанд-дан бошқа вилоятларда ҳам гўзал боғлар, муҳташам иморатлар қур-дирганлиги қониқиш билан таъкид-ланади. Жумладан, Бобурнинг ёзи-лиши билан, Амир Темур аввалида ўз она юрти Кеш—Шаҳрисабзни пойтахт қилиш ниятида бўлган ва у ерда ҳам катта қурилишлари бошлаб юбор-ган, қатор «олий иморатлар бино қилган».

Қисқаси, узоқ йиллар давомида ғайриилмий ва гаразли ёндашув на-тижасида обод ўлкаларни хароба-зорларга айлантирувчи, қадами етган ерини вайрона этувчи деб ўқитиб келинган Амир Темур «Бобурнома»да буюк яратувчи, ободончилик иш-ларига доимо катта эътибор бер-ган ва бу чин халқлик мақсад йўлида куч ва маблағни аямча улғ қурув-чи сифатида ўзининг ҳаққоний баҳо-сисни толган.

Бу ноёб асар саҳифаларида айтил-ганидек, буюк темурий Мирзо Улуғ-бекнинг ҳам қурувчилик фаолияти ҳа-қида анча-мунча далиллар келтирил-ган.

Бобур Мирзо Улуғбекнинг яна қа-тор иморат ва боғларини, жумладан, қилбаси астрономик ҳисоб-ўлчов бил-ан белгиланган «Муқаттаъ» масжи-дининг қайд этади. «Бобурнома»нинг худди шу бобида Улуғбек буюк олим сифатида тавсиф этилади. У бино қилган расадхонани Бобур уч қават-дан иборат, деб кўрсатади. Улуғбек-нинг қонинг сирларини ўрганишга бағишланган илмий асари бутун дунё-да амалиётда эканлигини алоҳида урғу билан таъкидлаши киши диқ-қатини ўзига тортади. «Мирзо Улуғ-бек бу расад била «Зичи Кўраго-ний»ни битибтурким, оламда ҳоло бу зич мустаъмалдур. Ўзга зич билан кам амал қилурлар».

Бу юксак баҳо заминидан чуқур мамнуният ва табиий фаҳрига эмас, балки миллий ғурур руҳи ҳам уфу-риб турганини ҳис этиш қийин эмас. Хулосада шунинг айтиш лозимки, буюк Амир Темур ва Мирзо Улуғ-бекларнинг мамлакат ободлиги йў-лида олиб борган амалий фаолиятла-рининг доираси ниҳоятда кенг бўл-ган. Ана шу тарихий ҳақиқатга тўла мувофиқ ҳолда Заҳириддин Мухам-мад Бобур ўзининг дунёга машҳур ва асариди қўллаб маълумот ва да-лиллар келтирадими, биз бу ўринда уларнинг фақат айримларини тилга олдик.

Мирзо Улуғбек ҳам, худди бува-си Амир Темур қаёб, айниқса пой-тахт Самарқандни обод этишга ўзи-нинг улғувор ва муҳташам бинолари, сўлим боғлари билан катта ҳисса қўлган. Бобурнинг Амир Темур асос солган боғ-саройлар ва иморатлар баъни давомига Мирзо Улуғбек қу-рилишлари тафсилли улаб кетиши ҳам бежиз эмас. Уни улғ соҳибқир-он бошланг ободончилик сибати-нинг бевосита давомчиси, деб ҳи-соблайди.

«Улуғбек Мирзонинг иморатлари-дин, — дея яна ўқиймиз «Бобурно-ма»да — Самарқанд қалъасининг ичиди мадраса ва хонақоҳдур. Хона-қоҳнинг гумбази бисёр улғ гум-баздур — оламда ояна улғ гумбаз йўқ, деб нишон берурлар. Яна ушбу мадраса ва хонақоҳга ёвуқ бир ях-ши ҳаммом солибтур, — «Мирзо ҳаммоминга машҳурдур. Ҳар наъ тошлардин фаршлар қилибтур. Ху-росон ва Самарқандта ояна ҳаммом маълум эмаскин, бўлғай».

Бобур Мирзо Улуғбекнинг яна қа-тор иморат ва боғларини, жумладан, қилбаси астрономик ҳисоб-ўлчов бил-ан белгиланган «Муқаттаъ» масжи-дининг қайд этади. «Бобурнома»нинг худди шу бобида Улуғбек буюк олим сифатида тавсиф этилади. У бино қилган расадхонани Бобур уч қават-дан иборат, деб кўрсатади. Улуғбек-нинг қонинг сирларини ўрганишга бағишланган илмий асари бутун дунё-да амалиётда эканлигини алоҳида урғу билан таъкидлаши киши диқ-қатини ўзига тортади. «Мирзо Улуғ-бек бу расад била «Зичи Кўраго-ний»ни битибтурким, оламда ҳоло бу зич мустаъмалдур. Ўзга зич билан кам амал қилурлар».

Бу юксак баҳо заминидан чуқур мамнуният ва табиий фаҳрига эмас, балки миллий ғурур руҳи ҳам уфу-риб турганини ҳис этиш қийин эмас. Хулосада шунинг айтиш лозимки, буюк Амир Темур ва Мирзо Улуғ-бекларнинг мамлакат ободлиги йў-лида олиб борган амалий фаолиятла-рининг доираси ниҳоятда кенг бўл-ган. Ана шу тарихий ҳақиқатга тўла мувофиқ ҳолда Заҳириддин Мухам-мад Бобур ўзининг дунёга машҳур ва асариди қўллаб маълумот ва да-лиллар келтирадими, биз бу ўринда уларнинг фақат айримларини тилга олдик.

Абдурашид АБДУГАФУРОВ, филология фанлари доктори, про-фессор, Беруний номидаги Давлат муқофотининг лауреати.

САМАРҚАНДНИ ИСКАНДАР БИНО ЭТГАНМИ?

дан-кўп ишларни амалга оширган, сон-саноксиз боғ-роғлар яратган, масжид мадрасалар қурдирган, ариқлар очиб, кўприклар солган, ҳаммому хайрия биноларини тик-лаган, касб-хўнаер аҳлига ҳоимийлик қилган тадбиркор, ватанпарвар шахс сиймоси билан учрашамиз. Мирзо Улуғбек тўғрисида ҳам худ-ди шунинг айтиш мумкин: «Бобурно-ма»да у ободончилик ишларига алоҳида аҳамият берган ҳукмрон ва буюк кашфийтлар қилган олим сифатида намойен бўлади.

Ер юзиди «Самарқандча латиф ша-ҳар камроқдур», деб таъкидлаган Бо-бур унинг гўзаллигини, ободлигини, касб-хўнаер ривожу или-маърифат раванқ топанлигини мамнуният билан таърифлайди. Самарқанднинг бундай қатъий фикрича, Амир Темур ва Мирзо Улуғбекларнинг алоҳида хи-зматлари бор. Бу кўҳна шахарнинг бутун Мовароуннаҳрнинг кўркем марказига айланишида хусусан со-ҳибқироннинг амалий фаолияти ҳа-л қилувчи омиллардан бири бўлган.

бордин катта амалий ишларини юқа-ри баҳолайди. Унинг гувоҳлигига кў-ра, соҳибқирон қурилиш ишларига чет элдан ҳам хўнаердан ва уст-ларини жалб этган, иморатларнинг пишиқ ва гўзал бўлишига жиддий эътибор берган. Пештоқларига Қуръ-они Каримдан оятлар ёздирган. Ях-шики, бу ҳақида Бобурнинг ўз сўзла-рига қўлоқ тўтайлик: «Темурбекнинг ва Улуғбек Мирзонинг иморати ва боғоти [боғлари — А. А.] Самарқанд маҳаллотиди кўптур. Самарқанд ар-қиди Темурбек бир улғ кўшк солиб-тур, тўрт ошёнлик, «Кўк саройга» мавсум ва бисёр олий имораттур. Яна Оҳанин дарвозасига ёвуқ (яқин) қалъанин ичиди бир масжиди аксар Ҳиндустонди элтган санга-рошлар анди иш қилибтурлар. Мас-жидининг пештоқи китобасида бу оятни — «Ва из ярфау Иброҳими алқавонда (ило охириҳи)» «Қуръони Карим», «бақара» сураси, 127-оят) андоқ улғу хат била битибтур-ларким, бир кўрух (2 чакиримча) ёвуқ ердин ўқуса бўлур. Бу ҳам бис-

ободончиликка, хусусан, ариқ қазиб, сув чиқариш, боғ-роғлар яратишга жиддий аҳамият берган. У хатто йўл-йўлақай, қисқа муддатга қўнган жойларда ҳам дарҳол бу хайри иш-га киришишни унутмаган. Айниқса, ҳозирги афгон тўпроғи ва Ҳиндистон-да унинг номи билан боғлик неча ўнлаб боғлар барпо бўлган. Бобур фаолиятидаги бу гўзал фазилат ҳам аслида, унинг ўз ибораси билан айт-ганда «Темурия салотини дастури билан чамбарчас боғлик. Гап шунда-ки, Амир Темур, шунингдек, бошқа қатор темурий ҳукмронлар ана шу чин халқчил ва савоб ишга асос сол-ганларки, бу ҳақида Бобур аниқ маъ-лумотларга эга бўлгангина эмас, бал-ки, уларнинг қўлларини шахсан кўр-ган, катта қизиқиш билан сайр қи-либ танишган ҳам. Урни келганда шу-ни ҳам айтиш кераки, ул зот ўзи асос солган боғларга «боғи Ваф», «боғи Сафо» каби чиройли номлар берган ва бунда ҳам улғ боболари аънаналарини давом эттирган.

Темурбек, «Бобурнома»да ўқий-миз: Самарқанднинг шарқиди икки

Ўзбекистон овози ЖАРЧИННОМА «3 И Н Г Е Р» «АКАТЕКС» ТЕКСТИЛ САНОАТ ВА ТИЖОРАТ ЛТД ЎЗБЕК—ТУРК ҚЎШМА КОРХОНАСИ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗГА ДУНЁГА МАШҲУР БЎЛГАН ТИКУВ ВА ТЎҚУВ МАШИНАЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ: ● Тўқув машинаси — Зингер КМ 610 ● Тикув машинаси — ЗИНГЕР супер уокнас ● Тикув машинаси — ЗИНГЕР феличита ● Пресс дазмоли ● Оверлок 3 ва 5 ипли СИЗДА БИЗ БИЛАН ҲЕЧ ҚАНДАЙ ҚИ-ЙИНЧИЛИКЛАР БЎЛМАЙДИ! Ўзбек, турк, инглиз тиллари ва компьютерни билувчи КОТИБАНИ, камида беш йил иш стажли БОШ БУХГАЛТЕРНИ, тўқув ва тикув машиналари бўйича МУҲАНДИС-ТЕХНОЛОГНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИНИНГ АХБОРОТИ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1993 йил 13 октябрдан Республика ҳудудида сўтга нисбатан чет эл валютасининг қуйидаги курси ўрнатилганлигини хабар қилади. 1 Австралия долларлари 787 сўм 20 тийин 1 Австралия шиллинги 106 сўм 13 тийин 1 Англия фунт стерлинги 1828 сўм 82 тийин 10 Бельгия франки 343 сўм 30 тийин 1 Немис маркиси 746 сўм 95 тийин 1 Голланд гульдени 663 сўм 89 тийин 1 Дания крони 184 сўм 23 тийин 100 Италия лираси 75 сўм 56 тийин 1 Канада долларлари 894 сўм 65 тийин 1 Норвегия крони 170 сўм 48 тийин 1 АҚШ долларлари 1194 сўм 00 тийин 1 Финляндия маркиси 209 сўм 74 тийин 1 Француз франки 212 сўм 46 тийин 1 Швед крони 150 сўм 63 тийин 1 Швейцария франки 848 сўм 92 тийин 10 Япония иени 112 сўм 91 тийин 1 ЭКЮ 1410 сўм 11 тийин 10 Испан песети 91 сўм 85 тийин 10 Греция драхми 51 сўм 22 тийин 1 Ирландия фунти 1749 сўм 09 тийин 1 Финляндия крони 17 сўм 35 тийин 1 Қўвайт динори 4009 сўм 00 тийин 10 Ливан фунти 6 сўм 94 тийин 10 Португалия эскудоси 72 сўм 21 тийин 1 Сингапур долларлари 760 сўм 75 тийин 10 Туркия лираси 0 сўм 97 тийин

ТАШКИЛОТ 1. Япониянинг «Тошиби» фирмасида ишлаб чиқарилган 11 киловаттдан 75 киловаттгача бўлган, минутига 750—3000 марта айланиш қувватига эга бўлган асинхрон электродигателларни; 2. Ватанимизда ишлаб чиқарилган 2,2 киловаттдан 5,5 киловаттгача бўлган, минутига 950—3000 марта айланиш қувватига эга бўлган электродвигателларни ТАВСИЯ ЭТАДИ Мурожаат учун Тошкент шаҳридаги телефонлар: 78-67-21, 45-75-67. Оқтепа мавзесида барча қўлайликларга эга бўлган квартира эркин алмашинадиган валюта (СКВ) га ижарага берилади (паркет, телефон, сигнализация, мебель, музлатгич ва бошқалар). Телефон: 78-93-32.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖАҲОН ТИЛЛАРИ ДОРИЛФУНУНИ ИШДАН АЖРАЛГАН ВА АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА 1993 ЙИЛГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎИЧА АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ Назарий тилшунослик, олмон тиллари, роман тиллари, рус тили, чет тиллар, рус тили ўқитиш методикаси, рус адабиёти, назарий педагогика ва педагогика тарихи. Аспирантурага қирувчилар олий ўқув юртлари Программаси ҳажмида қуйидаги танлов кириш имтиҳонларини топширадилар: мутахассислик бўйича ва чет тилларидан бири. ТАБИИЙ ГАЗ БОСИМИНИ ПАСАЙТИРИШНИ ИСТАЭСИСИМИ? МАРҲАМАТИ ТОШКЕНТдаги савдо-тижорат ишлаб чиқариш фирмаси — «ФЕНИКС» хизматидан фойдаланинг. Фирма табиий газнинг юқори ва ўрта босимини пасайтирувчи «ГРПШ-400» мосламаларини сотади. МУРОЖААТ УЧУН Телефонлар: 90-52-77, 98-46-61. ЖАРҚУРҒОН ШАҲРИДА БИРИНЧИ МАРТА «ЖУРА» ФИРМАСИ Хайрия ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИ УТҚАЗАДИ Бор-йўғи 50 сўмга билет олиб: Автомашина, совутгич, телевизор, видео ва аудио аппаратура, гилам, па- лос соҳиб бўлишингиз, 1000 сўмдан 1000000 сўмгача пул ютуғи ЮТИШИНГИЗ МУМКИН. ИМКОНЯТИНГИЗНИ БОЙ БЕРМАНГ! «ЖУРА» ЛОТЕРЕЯСИ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ. ОМАД СИЗГА ЁР БЎЛСИН!

